

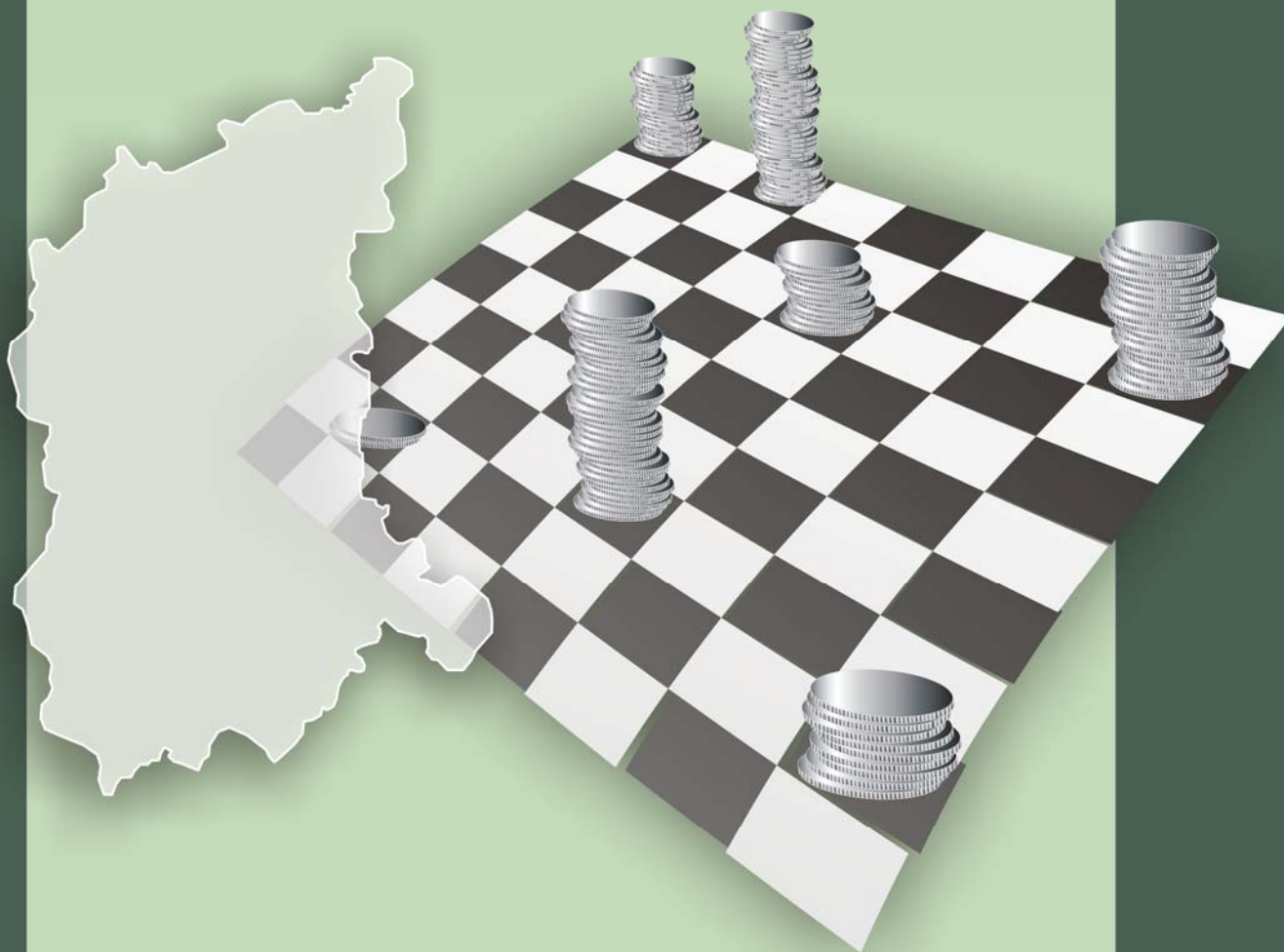

URZĄD STATYSTYCZNY
w ZIELONEJ GÓRZE

ISSN 2299-7032

BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM W 2012 R.

INFORMACJE i OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

ZIELONA GÓRA
2013

ZESPÓŁ REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO

PRZEWODNICZĄCY

Roman Fedak

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Krystyna Motyl

CZŁONKOWIE

Wioletta Bielecka, Ola Gucia, Marlena Gajewska, Bogusława Kołeczek,
Anna Miśkiewicz, Teresa Sokołowska, Robert Wróbel

OPRACOWANIE PUBLIKACJI

Lubuski Ośrodek Badań Regionalnych pod kierunkiem Roberta Wróbla
Komentarz analityczny i redakcja: Iwona Goździcka
Opracowanie tablic: Elżbieta Adamska, Iwona Goździcka

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Marek Bartoszewicz, Edyta Leśniarek

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

PRZEDMOWA

Publikacja *Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubuskim w 2012 r.* zawiera zestaw informacji o dochodach, wydatkach i wynikach budżetów lubuskich gmin, powiatów i miast na prawach powiatu oraz budżetu województwa lubuskiego.

Ujęte w tablicach wyniki pokazują wielkość i strukturę budżetów oraz ich zróżnicowanie wynikające z odmiennego podziału zadań realizowanych na różnych szczeblach samorządu terytorialnego. Dane o dochodach i wydatkach budżetów są prezentowane w wartościach bezwzględnych i w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Publikacja została przygotowana w wersji elektronicznej, a tablice sporządzono w formacie XLS, celem ułatwienia odbiorcom prowadzenia własnych obliczeń i analiz.

Część tabelaryczną opracowania otwierają tablice przeglądowe zawierające wybrane dane o budżetach jednostek samorządu terytorialnego województwa lubuskiego w latach 2005-2012 oraz ukazujące Lubuskie na tle pozostałych województw i kraju.

Podstawowe dane za 2012 r. zaprezentowano na poziomie województwa, gmin, powiatów i miast na prawach powiatu również w ujęciu dynamicznym w stosunku do poprzedniego roku.

Bardziej szczegółowe dane o dochodach i wydatkach budżetowych znajdują się w tablicach opracowanych osobno dla każdej kategorii jednostek samorządu terytorialnego. Uzupełnieniem części tabelarycznej jest komentarz analityczny będący syntezą danych zgromadzonych w zestawieniach tabelarycznych. Publikację wzbogacono ilustracją graficzną, stanowiącą uzupełnienie syntezy.

Oddając do rąk Państwa publikację *Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubuskim w 2012 r.*, mam nadzieję, że przekazany materiał statystyczny wzbogaci zakres informacji na temat sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego województwa lubuskiego i poszerzy zasób wiedzy z tej dziedziny.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Zielonej Górze

Roman Fedak

ZNAKI UMOWNE

Kreska (-) - zjawisko nie wystąpiło.

Zero (0,0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.

Znak x - wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.

„W tym”- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

SKRÓTY

tys. = tysiąc

mln = milion

zł = złoty

r. = rok

tabl. = tablica

nr (NR) = numer

poz. = pozycja

Dz.U. = Dziennik Ustaw

UWAGI OGÓLNE

Podstawowe zasady gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego określają:

- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. **o finansach publicznych oraz przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych** (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 i 1241), które stanowią podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem środków publicznych i ich rozdysponowaniem; Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2010 r., zmieniając zasady gospodarki budżetowej jednostek samorządu terytorialnego. W w/w ustawie m.in. wyodrębniono budżet środków europejskich, wprowadzono pojęcie płatności z tego budżetu, wprowadzono dotację celową, o której mowa w art. 127 ust. 2 ustawy 1, wprowadzono nowe formy organizacyjno-prawne gospodarki pozabudżetowej JST: instytucje gospodarki budżetowej, samorządowe zakłady budżetowe, państwowe fundusze celowe, agencje wykonawcze. Ustawa ta wprowadziła również elementy długookresowej perspektywy prowadzenia gospodarki finansowej JST poprzez obowiązek opracowania wieloletniej prognozy finansowej, na okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. Umożliwia to opracowanie przez Ministra Finansów czteroletniej strategii zarządzania długiem Skarbu Państwa oraz oddziaływania na państwowy dług publiczny.

Zgodnie z *Przepisami wprowadzającymi ustawę o finansach publicznych* łączna kwota przypadających w roku budżetowym spłat rat kredytów i pożyczek, wykupów papierów wartościowych oraz potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych gwarancji i poręczeń nie może przekroczyć 15% planowanych dochodów, natomiast dług jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60% wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym.

- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. **o dochodach jednostek samorządu terytorialnego** (Dz. U. 2003 r. Nr 203, poz. 1966, z późn. zm.), na podstawie której dochód JST mogą stanowić także środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz ustawa z 6 grudnia 2006 r. **o zasadach prowadzenia polityki rozwoju** (Dz. U. Nr 227 poz. 1658, z późn. zm.), zgodnie z którą JST mogą również uzyskać ze środków budżetu państwa dofinansowanie ich wkładu własnego, wymaganego przy realizacji projektów finansowanych z udziałem środków unijnych. W 2012 r. realizowano projekty z udziałem środków UE finansowane w ramach okresu programowania na lata 2007–2013, w tym w ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych oraz programów krajowych: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna.
- ustawa z 20 lutego 2009 r. **o funduszu sołeckim** (Dz. U. nr 52 poz. 420), którą wprowadzono od 2010 r. możliwość wyodrębniania (decyzją rady gminy) w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołeczki. Zgodnie z delegacją ustawową zawartą w art. 2 ust. 9 ustawy o funduszu sołeckim zostało wydane przez Ministra Finansów rozporządzenie z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie trybu zwrotu wydatków gmin wykonywanych w ramach funduszu sołeckiego (Dz. U. Nr 21 poz. 106). W 2011 r. po raz pierwszy dokonano zwrotu z budżetu państwa wydatków poniesionych przez poszczególne gminy

w 2010 r. w ramach tego funduszu. W 2012 r. trzeci rok z kolei rady gmin mogły decydować o wyodrębnieniu w budżecie środków na ten fundusz. Zgodnie z obowiązującym prawem, część zrealizowanych w 2012 r. wydatków z funduszu sołeckiego może być zwrócona gminie przez budżet państwa jako dotacja celowa w następnym roku, tj. 2013 r.

- ustawa z 20 listopada 2009 r. **o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. Nr 215, poz. 1664), która weszła w życie 1 stycznia 2010 r. Na podstawie w/w ustawy wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej stały się samorządowymi osobami prawnymi.

Rejestracja dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w gospodarce budżetowej prowadzona jest zgodnie z klasyfikacją budżetową. Nowa klasyfikacja budżetowa została wprowadzona rozporządzeniem Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 207) z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2010 r.

Dochody budżetowe grupowane są zgodnie ze szczegółową klasyfikacją budżetową według działów i rozdziałów (określających rodzaj działalności) oraz według paragrafów według rodzaju ich źródeł. Wydatki systematyzowane są w ramach tej klasyfikacji zgodnie z szczegółowym ich przeznaczeniem.

Dodatkowo wyróżnia się kategorie dochodów i wydatków: majątkowe i bieżące. Dochody majątkowe obejmują: dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku, dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Do wydatków majątkowych zaliczane są wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne, wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego. Dochody bieżące stanowią różnicę po wyłączeniu dochodów ogółem z dochodów ogółem dochodów majątkowych, zaś wydatki bieżące to różnica pomiędzy wydatkami ogółem a wydatkami majątkowymi.

Ustawa z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966, z późn. zm.) określa źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów, a także zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa. Na dochody JST składają się:

- DOCHODY WŁASNE, tj.:
 - udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz od osób prawnych (CIT);
 - dochody uzyskiwane przez samorządowe jednostki budżetowe oraz wpłaty od samorządowych zakładów budżetowych;
 - dochody z majątku JST;
 - spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST;
 - dochody JST z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych od ustawy dochodach jednostek samorządu terytorialnego przepisach;
 - 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami;

- odsetki od pożyczek udzielanych przez JST od nieterminowo przekazywanych należności oraz od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych JST;
- inne dochody należne JST (określone na podstawie odrębnych przepisów od zawartych w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego).

Ponadto dochodami własnymi gminy były:

- wpływy z podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych;
- wpływy z opłat: skarbowej, targowej, miejscowej, uzdrowskiej i od posiadania psów, eksploatacyjnej oraz innych (uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów niż zawartych w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego).

W przypadku powiatów dochodami własnymi były dodatkowo: wpływy z opłat, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów niż zawarte w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

- **DOTACJE**

- **dotacje celowe**

- o z budżetu państwa: na zadania własne, na zadania z zakresu administracji rządowej, na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej;
 - o na zadania realizowane na podstawie porozumień JST;
 - o z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań;
 - o otrzymane z funduszy celowych.
- **dotacje §§ 200 i 620**, tj. dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami JST mogą być, między innymi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej.

W świetle ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, istnieje również możliwość uzyskania przez JST dofinansowania wymaganego przy realizacji projektów finansowanych z udziałem środków unijnych ich wkładu własnego ze środków budżetu państwa.

- **SUBWENCJA OGÓLNA** jest ustawowo określonym świadczeniem pieniężnym Skarbu Państwa na rzecz poszczególnych JST. Subwencja ogólna składa się z części:
 - **oświatowej** – przyznawanej na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności na zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek, jak również na dotowanie szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez inne niż JST osoby prawne oraz przez osoby fizyczne;
 - **wyrównawczej** – finansującej świadczenia z pomocy społecznej oraz zmniejszającej dysproporcje poziomu dochodów gmin, powiatów, województw;
 - **równoważącej** – przyznawanej: gminom w związku z przekazaniem dodatkowych zadań z zakresu pomocy społecznej (np. dodatki mieszkaniowe) oraz powiatom - na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz w związku ze zróżnicowaniem sieci dróg powiatowych;

- **regionalnej** – przyznawanej na uzupełnienie dochodów województw o niższej ze względu na różnice potencjału gospodarczego wydajności fiskalnej;
- **rekompensującej** dochody utracone przez gminy. Część ta od 2005 r. wyrównuje ubytki dochodów w związku z wprowadzeniem zwolnień z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na podstawie zmienionego zezwolenia na prowadzenie przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych.

Na podstawie ustawy o finansach publicznych w planie wydatków bieżących budżetu JST wyodrębniane są m.in.:

- wynagrodzenia i składki do nich naliczane,
- wydatki związane z realizacją zadań statutowych jednostek budżetowych,
- dotacje na zadania bieżące,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych,
- wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez JST,
- na obsługę długu JST,
- wydatki na programy finansowane z udziałem środków z budżetu UE oraz pozostałych środków ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

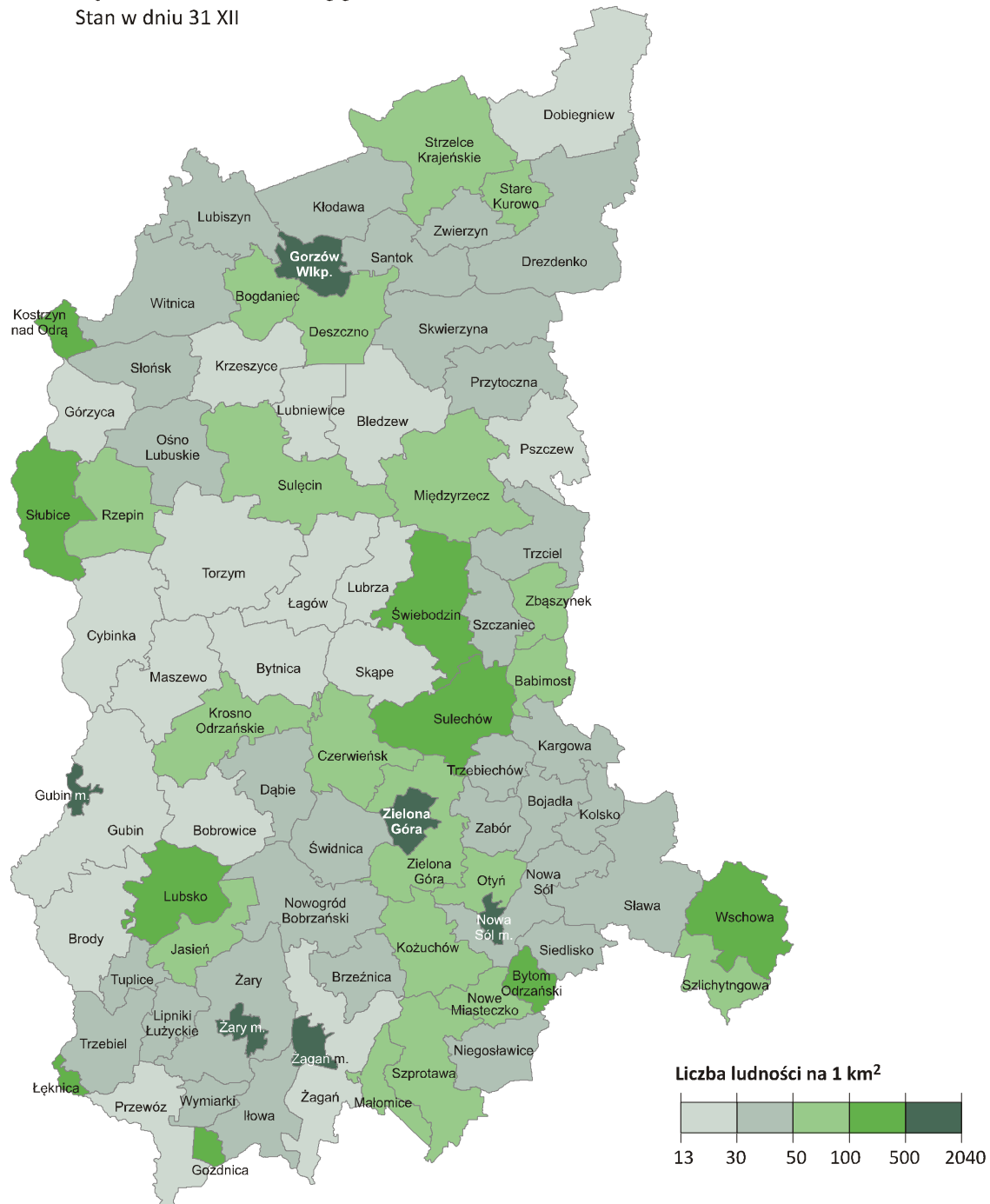
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

I. JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA

Na podstawie ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. Nr 96 poz. 603) w województwie lubuskim wydzielono 12 powiatów i 83 gminy (w tym 2 miasta mające status miasta na prawach powiatu). Spośród 1023,3 tys.^a mieszkańców województwa lubuskiego najwięcej (40,3%) stanowią mieszkańcy 33 gmin miejsko-wiejskich. Dalsze 38,1% stanowią mieszkańcy 9 gmin miejskich, w tym 23,8% to mieszkańcy miast na prawach powiatu: Gorzów Wlkp. i Zielonej Góry. Pozostałe 21,6% mieszkańców województwa koncentruje 41 gmin wiejskich.

Gęstość zaludnienia według gmin w 2012 r.

Stan w dniu 31 XII

^a Ludność faktycznie zamieszkała, z uwzględnieniem wyników NSP 2011.

II. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

W 2012 r. dochody budżetów lubuskich jednostek samorządu terytorialnego łącznie wyniosły 4348,9 mln zł, tj. spadły o 1,6% w relacji do 2011 r., przy czym niższe niż w roku poprzednim były dotacje (o 11,2%), natomiast subwencja ogólna oraz dochody własne ukształtowały się na poziomie odpowiednio o 3,7% i 0,5% wyższym niż w 2011 r.

Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego wzrosły w skali roku o 10,2 mln zł osiągając wartość 1969,8 mln zł, a ich udział w ogóle dochodów zwiększył się o 1,0 p. proc. do poziomu 45,3%. Wyższe niż przed rokiem były m.in. wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (o 7,6%), które stanowiły 15,6% ogółu dochodów wobec 14,3% w 2011 r. Spośród znaczących w strukturze dochodów własnych kategorii dochodowych, wyższe niż przed rokiem były także dochody z tytułu podatku od nieruchomości (o 13,6%), a ich udział w dochodach ogółem wyniósł 11,6%. Niższe niż w 2011 r. były m.in. dochody z majątku (o 13,8%), które stanowiły 3,4% ogółu dochodów.

Dalsze 31,3% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego stanowiła **subwencja ogólna** (wobec 29,7% w 2011 r.), która w wartościach bezwzględnych wyniosła 1360,5 mln zł, tj. o 48,3 mln zł (3,7%) więcej niż w 2011 r. Najwięcej środków zasilających budżety jednostek samorządu terytorialnego pochodzi z części oświatowej subwencji. W 2012 r. było to 23,1% ogółu dochodów budżetów (wobec 21,5% przed rokiem).

Podobnie jak przed rokiem, zmniejszeniu w skali roku uległy **dotacje** (o 128,7 mln zł, tj. o 11,2%), do poziomu 1018,6 mln zł, co stanowiło 23,4% ogółu dochodów jednostek samorządu terytorialnego (wobec 26,0% w 2011 r.). Były to głównie dotacje celowe (18,4% dochodów JST), w tym dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (13,2%). Pozostałe 5,0% dochodów JST zapewniły tzw. dotacje §§ 200 i 620 - kategoria dotacji, które obejmują dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi lub płatności w ramach budżetu środków europejskich.^b

Wydatki budżetowe lubuskich jednostek samorządu terytorialnego wyniosły łącznie 4312,4 mln zł, tj. były o 272,1 mln zł (tj. o 5,9%) niższe niż w 2011 r. Podobnie jak przed rokiem, obniżenie wydatków ogółem było skutkiem znaczącego spadku wydatków majątkowych, w tym inwestycyjnych (po 38,7%) do poziomu odpowiednio 561,1 mln zł i 548,0 mln zł. Jednocześnie wzrosły w skali roku wydatki bieżące (o 2,2%), osiągając wartość 3751,3 mln zł. Udział wydatków bieżących w ogóle wydatków zwiększył się o 7,0 p. proc. i wyniósł 87,0%, przy czym 62,8% ogółu wydatków stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych (w tym 34,8% – wydatki na wynagrodzenia). Średnio 12,0% ogółu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły na świadczenia na rzecz osób fizycznych, 9,3% - na dotacje, a 2,5% - na obsługę długu publicznego.

^b Kategoria ta zastąpiła dotację rozwojową, jaka była ujęta w 2009 r. w ramach dochodów JST. Wiązało się to ze zmianą przepisów w zakresie finansowania i współfinansowania programów i projektów z udziałem środków europejskich. Do 31 grudnia 2009 r. dotacje rozwojowe przekazywano bezpośrednio na rachunki budżetów samorządów województw, które następnie przekazywały je niższemu szczeblom. Od początku 2010 r. samorzady otrzymywały środki europejskie w formie płatności bezpośrednio z budżetu środków europejskich (za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego), zaś środki stanowiące współfinansowanie krajowe – w formie dotacji celowej.

III. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW GMIN

3.1. DOCHODY GMIN

W 2012 r. dochody gmin w województwie lubuskim wyniosły 2312,8 mln zł i były o 3,2% wyższe niż w roku poprzednim.

Tabl. 1. Dochody gmin w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	W odsetkach
Dochody ogółem.....	2312,8	103,2	100,0
Dochody własne.....	1165,5	104,8	50,4
Dotacje.....	503,5	96,8	21,8
Subwencja ogólna.....	643,8	105,9	27,8

Wzrost dochodów w skali roku notowały 52 lubuskie gminy, a udział ich dochodów w ogóle dochodów gmin w województwie wyniósł 60,6%. W 2012 r. w największym stopniu wzrosły dochody gmin miejskich (o 4,6%), w tym Nowej Soli (o 16,3%), Łęknicy (o 9,1%), Gozdnicy (o 6,6%), Żagania (o 5,3%) oraz gmin wiejskich (o 3,9%), w tym dochody gmin: Bobrowice (o 47,0%), Bytnica (o 35,4%), Szczaniec (o 33,3%), Krzeszyce (o 28,5%) oraz Kolsko (o 22,9%). Dochody gmin miejsko-wiejskich wzrosły o 2,4%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody gmin wyniosły 2967 zł, tj. wzrosły w stosunku do poprzedniego roku o 92 zł (o 3,2%). W Polsce wyniosły średnio 3022 zł, tj. o 55 zł na 1 mieszkańca więcej niż w gminach w województwie lubuskim.

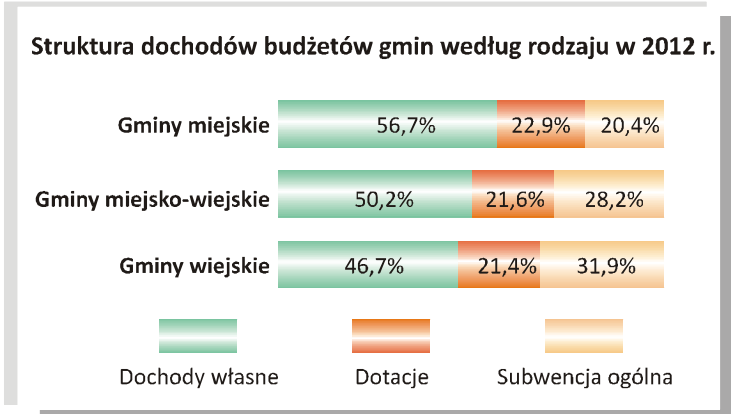
Najwyższe dochody na 1 mieszkańca notowano w gminach wiejskich – 3107 zł. Było to o 3,3% więcej niż w 2011 r., jednak o 1,3% mniej od przeciętnego dochodu na mieszkańca gminy wiejskiej w Polsce. Dochody wyższe od średnich w gminach wiejskich w kraju notowano w 15 spośród 41 lubuskich gmin wiejskich, w tym najwyższe w gminach: Bobrowice (5010 zł), Lubrza (4528 zł) i Pszczew (4134 zł). Najniższe dochody na 1 mieszkańca wśród gmin wiejskich notowano w gminach: Żary (2595 zł), Żagań (2627 zł) i Nowa Sól (2653 zł).

Dochody na mieszkańca gmin miejskich wyniosły średnio 3003 zł, tj. o 5,0% więcej niż przed rokiem i o 5,5% więcej niż średnio w gminach miejskich w Polsce. Powyżej wartości średniej w kraju kształtowały się dochody 6 z 7 lubuskich gmin miejskich, w tym Łęknicy o 52,5% (dochody w wysokości 4344 zł na 1 mieszkańca) oraz Kostrzyna nad Odrą - 3489 zł, tj. o 22,5% więcej niż przeciętnie w miastach w Polsce. Najniższe dochody na 1 mieszkańca notowano w gminach miejsko-wiejskich – 2880 zł. Było to o 2,5% więcej niż w poprzednim roku, jednak o 3,7% mniej niż średnio w Polsce. Spośród 33 lubuskich gmin miejsko-wiejskich, w 16 dochody budżetów na 1 mieszkańca były wyższe od średnich dochodów na mieszkańca gminy miejsko-wiejskiej w Polsce, przy czym najwyższe dochody na mieszkańca notowano w gminach: Ośno Lubuskie (3591 zł), Małomice (3544 zł) i Zbąszynek (3539 zł), a najniższe w gminach: Świebodzin (2465 zł), Sulechów (2485 zł) i Kożuchów (2486 zł).

3.1.1 Dochody własne

Dochody własne były głównym źródłem wpływów do budżetów gmin. W 2012 r. wyniosły 1165,5 mln zł, co stanowiło 50,4% ogółu dochodów gmin. W stosunku do poprzedniego roku dochody własne wzrosły o 4,8%, a ich udział w dochodach ogółem zwiększył się w skali roku o 0,8 p. proc. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne wyniosły 1495 zł i były o 4,8% wyższe niż w roku poprzednim.

Tabl. 2. Dochody własne gmin w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetów gmin ogółem = 100
Dochody własne.....	1165,5	104,8	50,4
Udział w podatku dochodowym od osób prawnych.....	16,1	85,6	0,7
Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	338,9	108,2	14,6
Podatek rolny	43,0	154,2	1,9
Podatek leśny	17,5	121,2	0,8
Podatek od nieruchomości	381,5	114,2	16,5
Podatek od środków transportowych.....	16,0	102,8	0,7
Podatek od działalności gospodarczej	1,0	99,8	0,0
Podatek od spadków i darowizn	2,8	100,4	0,1
Podatek od czynności cywilnoprawnych.....	20,6	106,2	0,9
Wpływy z opłaty skarbowej	7,9	94,7	0,3
Wpływy z opłaty eksploatacyjnej.....	2,7	59,3	0,1
Wpływy z opłaty targowej	3,9	77,4	0,2
Dochody z majątku	103,1	93,9	4,5
Pozostałe dochody.....	210,3	88,7	9,1

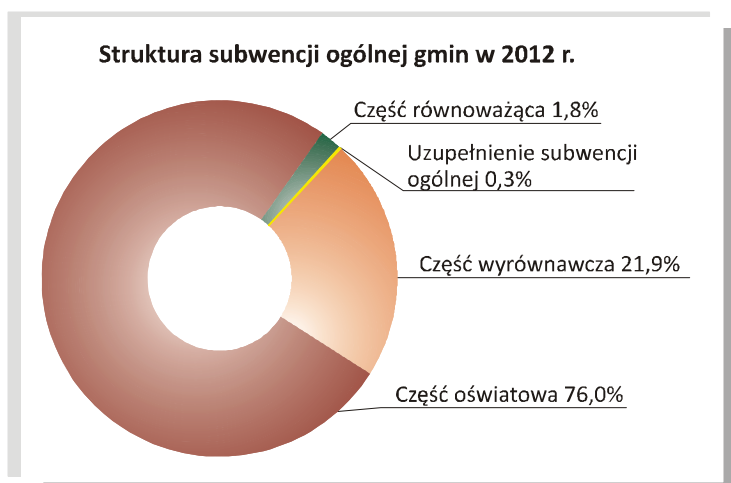
W ramach dochodów własnych gmin, największy udział w dochodach ogółem miały wpływy z tytułu podatku od nieruchomości (16,5%) oraz z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (14,7%). W obu tych kategoriach dochodowych wpływy były wyższe niż w roku poprzednim (odpowiednio o 14,2% i 8,2%) zapewniając łącznie środki w wysokości 720,4 mln zł. Znaczące w strukturze dochodów budżetów gmin pozostały tzw. pozostałe dochody (9,1% ogółu dochodów gmin) oraz dochody z majątku (4,5%), które były jednak niższe niż w roku poprzednim odpowiednio o 11,3% i o 6,1%. Ponadto, spośród kategorii o mniejszym udziale w dochodach budżetów gmin, niższe niż w roku poprzednim były m.in. wpływy z udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (o 14,4%) oraz z opłat: skarbowej, eksploatacyjnej i targowej (łącznie o 19,1%). Wzrosły natomiast dochody z podatków, m.in.: rolnego (o 54,2%), leśnego (o 21,2%), od czynności cywilnoprawnych (o 6,2%) oraz od środków transportowych (o 2,8%).

W gminach miejskich dochody własne zapewniły 56,7% wpływów do budżetów. W gminach miejsko-wiejskich i wiejskich dochody własne stanowiły odpowiednio 50,2% i 46,7% ogółu dochodów. W gminach tych bardziej znaczące niż w przypadku gmin miejskich były subwencje ogólne oraz dotacje.

3.1.2 Subwencja ogólna

W 2012 r. subwencja ogólna dla gmin wyniosła 643,8 mln zł (tj. o 5,9% więcej niż w roku poprzednim), co stanowiło 27,8% ogółu dochodów gmin.

W ramach subwencji, najwięcej środków przekazano gminom w jej części oświatowej – 21,1% ogółu dochodów gmin. Dalsze 6,1% stanowiła część wyrównawcza, a 0,5% – część równoważąca.

Tabl. 3. Subwencja ogólna gmin w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetów gmin ogółem = 100
Subwencja ogólna.....	643,8	105,9	27,8
Wyrównawcza.....	141,0	103,3	6,1
Oświatowa	489,3	106,9	21,1
Rekompensująca	0,0	100,0	0,0
Równoważąca	11,6	102,6	0,5
Uzupełnienie subwencji ogólnej	1,8	77,4	0,1

Z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej gminy otrzymały 489,3 mln zł (o 6,9% więcej niż w 2011 r.). Dla gmin miejsko-wiejskich z części oświatowej subwencji przypadło 257,8 mln zł, tj. o 7,2% więcej niż w 2011 r., dla gmin wiejskich 152,2 mln zł (o 5,7% więcej), a dla gmin miejskich 79,4 mln zł (o 7,9% więcej).

3.1.3 Dotacje

W 2012 r. dotacje dla gmin wyniosły łącznie 503,5 mln zł, tj. o 3,2% mniej niż w poprzednim roku. W strukturze dochodów osiągniętych przez gminy dotacje stanowiły 21,8%, z tego dotacje celowe – 18,2%, a dotacje §§ 200 i 620 – 3,6%.

Dotacje celowe wyniosły 420,5 mln zł i były o 2,9% niższe niż w 2011 r. W ramach dotacji celowych najwyższy udział w dochodach gmin miały środki z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (12,9%) oraz na zadania własne (4,5%). Dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego, dotacje celowe otrzymane z państwowych funduszy celowych oraz z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań stanowiły łącznie około 0,7% ogółu dochodów gmin.

Niższe niż w 2011 r. były natomiast dotacje §§ 200 i 620 (o 5,1%), które wyniosły 82,9 mln zł.

Tabl. 4. Dotacje gmin w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetów gmin ogółem = 100
O G Ó Ł E M.....	503,5	96,8	21,8
Dotacje celowe	420,5	97,1	18,2
Na zadania z zakresu administracji rządowej.....	299,4	101,7	12,9
w tym inwestycyjne	0,6	336,2	0,0
Na zadania własne	105,0	87,3	4,5
w tym inwestycyjne	12,5	36,3	0,5
Na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.....	0,5	86,6	0,0
w tym inwestycyjne	0,0	85,9	0,0
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	6,0	68,6	0,3
w tym inwestycyjne	2,6	68,9	0,1
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	5,4	116,5	0,2
w tym inwestycyjne	3,7	145,3	0,2
Z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	4,2	x	0,2
w tym inwestycyjne	3,1	x	0,1
Dotacje §§ 200, 620.....	82,9	94,9	3,6
W tym inwestycyjne.....	60,6	97,5	2,6

Z ogólnej sumy dotacji otrzymanych przez gminy, najwięcej (256,1 mln zł) otrzymały gminy miejsko-wiejskie. Było to jednak o 3,8% mniej niż w 2011 r. W strukturze dochodów gmin miejsko-wiejskich dotacje stanowiły 21,6%. Dalsze 146,2 mln zł w formie dotacji otrzymały gminy wiejskie, co stanowiło 21,4% ich dochodów ogółem. Było to jednak o 10,0% mniej niż w poprzednim roku. Wzrosła natomiast kwota dotacji dla gmin miejskich (o 10,3%) do 101,1 mln zł, a ich odsetek w dochodach gmin miejskich ogółem wyniósł 22,9%.

3.1.4. Dochody według działów

W strukturze działowej dochodów budżetów gmin najwięcej środków wpłynęło w dziale dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (38,0%), różne rozliczenia (28,3%), pomoc społeczna (15,4%) oraz gospodarka mieszkaniowa (4,9%). W pozostałych działach dochody nie przekroczyły 5% ogółu dochodów budżetów gmin, w tym w dziale rolnictwo i łowiectwo stanowiły 2,7%, gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 2,2%, oświata i wychowanie – 1,8%, transport i łączność – 1,2%.

Spśród działań o największym udziale w strukturze dochodów gmin najwyższy wzrost dochodów notowano w działach: dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (o 10,9%), pomoc społeczna (o 4,5%), różne rozliczenia (o 4,1%).

3.1.5 Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

Znaczący, jednak mniejszy niż w roku poprzednim, odsetek wpływów do budżetów gmin stanowiły dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych. W 2012 r. ich udział w ogóle dochodów wyniósł średnio 6,2% (wobec 7,4% w 2011 r.), z tego 3,8% stanowiły tzw. płatności z budżetu środków europejskich, 2,2% – środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych, a 0,2% – środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE.

Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w największym stopniu wsparły budżety miast. Ich odsetek w dochodach miast ogółem wyniósł 8,9%, przy czym najwyższy był w gminach miejskich: Nowa Sól (18,1%) i Kostrzyn nad Odrą (11,6%), a najniższy w gminach miejskich: Żagań (3,4%) i Żary (1,8%).

W gminach wiejskich udział dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniósł średnio 7,3%, przy czym w 18 gminach udział był wyższy od średniego w województwie, w tym w 13 gminach mieścił się w przedziale od 10% do 20%, a w 3 przekroczył 20,0%: w gminie Lubrza wyniósł 26,6%, w gminie Szczaniec 21,0% oraz w gminie Kolsko 20,5%.

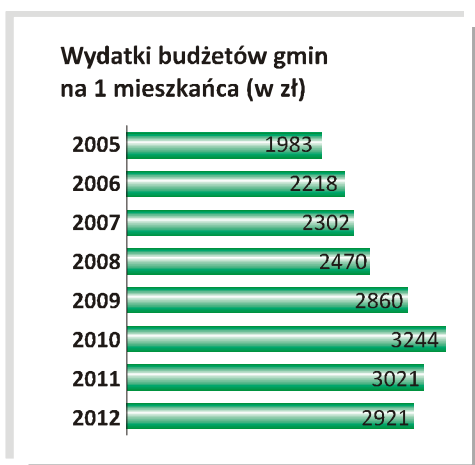
W gminach miejsko-wiejskich udział środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w ogóle dochodów wyniósł średnio 4,6%. Najniższy był w gminach: Szlichtyngowa, Nowogród Bobrzański, Sława, Sulechów (po mniej niż 1,0%), a najwyższy w gminach: Małomice (13,3%), Szprotawa (11,0%) i Iłowa (10,4%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody na finansowanie lub współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 141 zł (wobec 213 zł w 2011 r.), przy czym w gminach miejskich było to 266 zł na 1 mieszkańca, w gminach wiejskich – 228 , a w gminach miejsko-wiejskich – 133 zł, wobec odpowiednio 252 zł, 283 zł i 162 zł na 1 mieszkańca w roku poprzednim.

3.2. WYDATKI GMIN

W 2012 r. wydatki gmin województwa lubuskiego wyniosły łącznie 2277,0 mln zł, tj. o 3,3% mniej niż w 2011 r. wobec spadku wydatków w 2011 r. o 6,9% i wzrostu w latach 2008-2010 średnio o 12,8%. Największy udział w wydatkach gmin ogółem miały gminy miejsko-wiejskie (51,7%), jednak ich wydatki w kwocie 1177,2 mln zł były o 2,3% mniejsze niż w poprzednim roku. Dalsze 29,4% ogółu wydatków zrealizowały gminy wiejskie. Było to 670,3 mln zł, tj. o 2,5% mniej niż w 2011 r. Najgłębszy spadek wydatków notowano w gminach miejskich (o 7,2%) do poziomu 429,4 mln zł, tj. 18,9% ogółu wydatków gmin.

Wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 2921 zł (wobec 3021 zł w 2011 r.). Było to o 3,4% mniej niż średnio w kraju. Relatywnie wysokie wydatki na 1 mieszkańca, jednak niższe niż w 2011 r. zrealizowały gminy wiejskie – przeciętnie w wysokości 3045 zł (tj. o 3,0% niższe niż przed rokiem). Wydatki na 1 mieszkańca gmin miejskich (bez miast na prawach powiatu) spadły w skali roku o 6,9% do poziomu 2921 zł, pozostały jednak wyższe niż średnio w gminach miejskich w kraju (o 1,3%). Na niższym poziomie niż średnio w Polsce (o 4,9%) kształtowały się wydatki gmin miejsko-wiejskich – na 1 mieszkańca wyniosły 2855 zł. Było to o 2,1% mniej niż w 2011 r.

3.2.1. Wydatki według rodzajów

Wydatki majątkowe, w kwocie 303,0 mln zł (tj. 13,3% ogółu wydatków gmin) były o 36,5% niższe niż przed rokiem. Były to głównie wydatki inwestycyjne (95,8% ogółu wydatków majątkowych gmin), które były o 36,8% niższe niż w poprzednim roku. W największym stopniu zmniejszyły się wydatki majątkowe gmin miejskich (o 44,6%). Wydatki majątkowe gmin miejsko-wiejskich były o 35,6% niższe niż w 2011 r., a gmin wiejskich – o 32,4%.

Tabl. 5. Wydatki gmin w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	W odsetkach
Wydatki ogółem.....	2277,0	96,7	100,0
Wydatki majątkowe.....	303,0	63,5	13,3
w tym inwestycyjne.....	290,4	63,2	12,8
Wydatki bieżące.....	1973,9	105,2	86,7

Jednocześnie wzrosły wydatki bieżące do poziomu 1973,9 mln zł (tj. o 5,2%), w tym wydatki na wynagrodzenia wzrosły o 3,5%, wydatki na zakup materiałów i usług – o 5,1% oraz wydatki na

obsługę długu publicznego – o 25,3%, a ich łączny udział w ogóle wydatków gmin wyniósł 52,4% (wobec 48,3% w 2011 r.)

3.2.1. Wydatki według działań

Biorąc pod uwagę strukturę działową wydatków gmin, najwięcej wydatków zrealizowano w działach: oświata i wychowanie – 35,7% ogółu wydatków gmin, pomoc społeczna – 19,8% oraz administracja publiczna – 11,0%. Znaczące w strukturze wydatków pozostały także wydatki w dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6,5% ogółu wydatków), kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (5,2%), transport i łączność (4,4%), gospodarka mieszkaniowa (3,2%) oraz kultura fizyczna (3,1%).

Spośród działań o największym udziale w wydatkach gmin ogółem, spadek wydatków notowano m.in. w działach: transport i łączność (o 36,8%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (o 26,4%), gospodarka mieszkaniowa (o 12,3%). Jednocześnie wzrosły wydatki m.in. w działach: kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (o 7,0%), administracja publiczna (4,2%), pomoc społeczna oraz oświata i wychowanie (po 3,8%), kultura fizyczna (o 1,9%).

3.3. WYNIK BUDŻETÓW GMIN

Wzrost dochodów gmin w relacji do 2011 r. (o 3,2%) przy spadku ich wydatków (o 3,3%) skutkowało poprawą wyniku budżetów gmin ogółem, który wyniósł 35,8 mln zł wobec minus 114,0 mln zł w 2011 r. Największy udział w generowaniu wyniku ogółem miały gminy wiejskie (38,0%), których wynik wyniósł 13,6 mln zł wobec deficytu notowanego w poprzednim roku w wysokości minus 28,8 mln zł. Dalsze 33,8% wyniku budżetów gmin w województwie stanowił wynik gmin miejskich, który ukształtował się na poziomie 12,1 mln zł (wobec minus 40,7 mln zł w 2011 r.).

Największy przyrost wyniku, licząc w wartościach bezwzględnych, notowano w gminach miejsko-wiejskich z minus 1399,1 mln zł w 2011 do 10,1 mln zł (tj. o 54,6 mln zł). Udział wyniku gmin miejsko-wiejskich w wyniku budżetów gmin ogółem wyniósł 28,2%.

W 2012 r. relacja wyniku do dochodów budżetów gmin po raz pierwszy od 4 lat była dodatnia i wyniosła 1,5% (wobec minus 5,1% w 2011 r.). W gminach miejskich relacja wyniku do dochodów wyniosła 2,7% (wobec minus 9,6% w 2011 r.), w gminach wiejskich 2,0% (wobec minus 4,4% w roku poprzednim), a w gminach miejsko-wiejskich 0,8% (wobec minus 3,8% 2011 r.).

W stosunku do 2011 r. zmniejszyła się liczba gmin, w których notowano deficyt (z 56 do 27). W 5 gminach deficyt stanowił więcej niż 10% dochodów budżetu. W najbardziej zadłużonych lubuskich gminach ujemna relacja wyniku do dochodów budżetu wyniosła: minus 52,9% w gminie Wymiarki, minus 24,6% w gminie Brody oraz minus 22,2% w gminie wiejskiej Żary. W dalszych 10 gminach relacja ta wyniosła od minus 5,0% do minus 10%, a kolejne 12 gmin zamknęło budżet deficytem nie przekraczającym 5,0% dochodów. Nadwyżkę budżetową osiągnęły 54 gminy, z których 9 zrealizowało nadwyżkę stanowiącą więcej niż 10,0% dochodów budżetów.

IV. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU

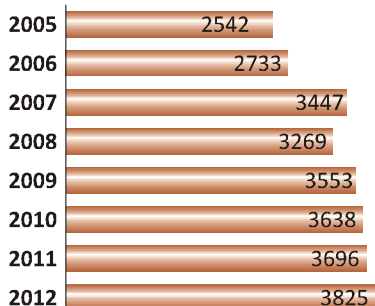
4.1 DOCHODY MIAST NA PRAWACH POWIATU

W 2012 r. łączne dochody budżetów miast na prawach powiatu wyniosły 931,9 mln zł i były o 3,5% wyższe niż w 2011 r. (wobec niższego wzrostu w poprzednich dwóch latach - średnio o 2,2%). W Gorzowie Wlkp.

Tabl. 6. Dochody miast na prawach powiatu w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	W odsetkach
Dochody ogółem.....	931,9	103,5	100,0
Dochody własne.....	494,4	102,6	53,1
Dotacje.....	146,5	95,8	15,7
Subwencja ogólna.....	291,1	109,5	31,2

Dochody budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca (w zł)

wzrost dochodów wyniósł 2,2%, a w Zielonej Górze 4,6%. Udział dochodów Gorzowa Wlkp. w ogóle dochodów miast na prawach powiatu nieco się zmniejszył (z 47,6% do 47,0%), przy wzroście udziału dochodów Zielonej Góry (z 52,4% do 53,0%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody miast na prawach powiatu wyniosły średnio 3825 zł (wobec 3696 zł w 2011 r.) i były o 21,4% niższe od przeciętnych dochodów na mieszkańca miast na prawach powiatu w Polsce.

Dochody Gorzowa Wlkp. na 1 mieszkańca wzrosły w skali roku o 2,3% do poziomu 3522 zł.

W większym stopniu wzrosły dochody Zielonej Góry w przeliczeniu na 1 mieszkańca (o 4,5%) i wyniosły 4141 zł.

4.1.1 Dochody własne

Głównym źródłem wpływów do budżetów miast na prawach powiatu pozostały dochody własne, które stanowiły średnio 53,1% ogółu dochodów (wobec 53,5% w poprzednim roku). W stosunku do 2011 r. dochody własne miast na prawach powiatu wzrosły o 2,6%.

W ramach dochodów własnych najczęściej środków pochodziło z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (24,1%), z podatku od nieruchomości (13,1%) oraz tzw. pozostałych dochodów (8,5%). Dochody z majątku zapewniły dalsze 2,9% wpływów do budżetów miast na prawach powiatu, dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych 1,7%, a z podatku od czynności cywilno-prawnych 1,1%.

Tabl. 7. Dochody własne miast na prawach powiatu w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetów miast na prawach powiatu ogółem = 100
Dochody własne.....	494,4	102,6	53,1
Udział w podatku dochodowym od osób prawnych.....	15,7	93,8	1,7
Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych.....	224,4	106,5	24,1
Podatek rolny.....	0,3	176,8	0,0
Podatek leśny.....	0,1	115,5	0,0
Podatek od nieruchomości.....	122,5	111,9	13,1
Podatek od środków transportowych.....	6,6	89,1	0,7
Podatek od działalności gospodarczej.....	0,5	99,0	0,1
Podatek od spadków i darowizn.....	0,9	87,6	0,1
Podatek od czynności cywilnoprawnych.....	10,3	101,3	1,1
Wpływy z opłaty skarbowej.....	5,5	95,8	0,6
Wpływy z opłaty targowej.....	1,2	99,3	0,1
Dochody z majątku.....	27,3	78,6	2,9
Pozostałe dochody.....	79,2	94,0	8,5

W Gorzowie Wlkp. dochody własne stanowiły 50,7% ogółu dochodów miasta, a w Zielonej Górze 55,2%. W stosunku do 2011 r. zarówno dochody własne Gorzowa Wlkp., jak i Zielonej Góry wzrosły odpowiednio o 4,4% i 1,1%.

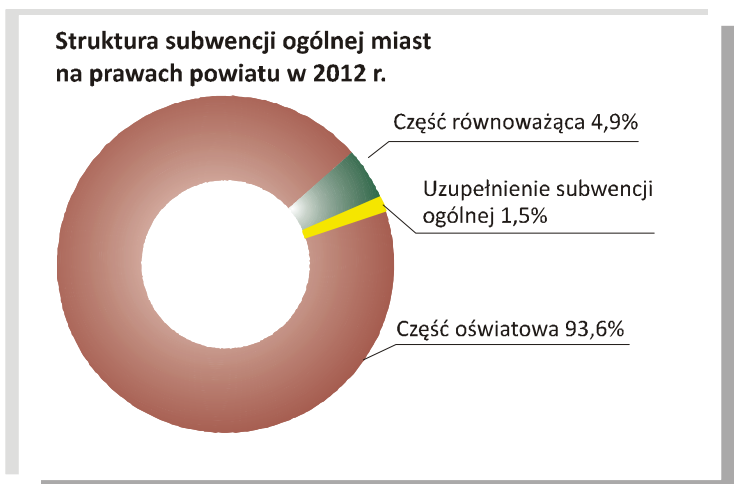
Biorąc pod uwagę znaczące w strukturze dochodów kategorie dochodowe, w obu lubuskich miastach na prawach powiatu wzrosły w relacji do 2011 r. m.in. dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (w Gorzowie Wlkp. o 5,8% i w Zielonej Górze o 7,1%) oraz z podatku od nieruchomości (odpowiednio o 10,6% i 13,4%). Wzrost dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych oraz z podatku od czynności cywilno-prawnych notowany był w Gorzowie Wlkp. (odpowiednio o 7,9% i 3,9%) przy spadku dochodów w obu tych kategoriach w Zielonej Górze (odpowiednio o 14,4% i 0,4%). Zarówno w Gorzowie Wlkp., jak i w Zielonej Górze zmniejszyły się m.in. dochody z majątku (odpowiednio o 22,4% i o 20,6%). Z kolei spadek dochodów z kategorii pozostałych zaznaczył się w Zielonej Górze (o 11,8%), przy wzroście w Gorzowie Wlkp. (o 6,4%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne miast na prawach powiatu wyniosły średnio 2029 zł, tj. o 2,6% więcej niż przed rokiem. Były jednak o 31,7% niższe niż średnio w miastach na prawach powiatu w Polsce. Dochody własne na 1 mieszkańca Gorzowa Wlkp. stanowiły 60,1% dochodów własnych miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w Polsce, a Zielonej Góry – 76,9%.

4.1.2. Subwencja ogólna

W 2012 r. subwencja ogólna dla miast na prawach powiatu w województwie lubuskim wyniosła 291,1 mln zł. Było to o 9,5% więcej niż w 2011 r. Tym samym dochody z kategorii subwencja ogólna stanowiły 31,2% ogółu dochodów budżetów miast na prawach powiatu (wobec 29,5% w 2011 r.).

Blisko 94% subwencji ogólnej stanowiła jej część oświatowa, zapewniając średnio 29,2% ogółu

dochodów budżetów miast na prawach powiatu (w Gorzowie Wlkp. – 30,5%, a w Zielonej Górze – 28,1%). Część

Tabl. 8. Subwencja ogólna miast na prawach powiatu w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetów miast na prawach powiatu ogółem = 100
Subwencja ogólna	291,1	109,5	31,2
Oświatowa	272,5	108,3	29,2
Równoważąca	14,1	98,4	1,5
Uzupełnienie subwencji ogólnej	4,4	x	0,5

oświatowa subwencji ogólnej była o 8,3% wyższa niż w 2011 r., przy czym w większym stopniu wzrosła w Zielonej Górze (o 9,0%) niż w Gorzowie Wlkp. (o 7,7%).

Część równoważąca subwencji ogólnej w Gorzowie Wlkp. była o 2,7% niższa niż przed rokiem, natomiast w Zielonej Górze nieznacznie wzrosła (o 0,1%).

4.1.3. Dotacje

Dotacje dla miast na prawach powiatu wyniosły 146,5 mln zł, tj. o 4,2% mniej niż w 2011 r., a udział dotacji w ogóle dochodów miast na prawach powiatu zmniejszył się z 17,0% przed rokiem do 15,7% w 2012 r. Niższe niż przed rokiem były zarówno dotacje celowe (o 1,4%), które stanowiły 12,3% ogółu dochodów miast na prawach powiatu, jak i dotacje §§ 200 i 620 (o 13,1%).

W ramach dotacji celowych najwyższy udział w dochodach miast na prawach powiatu ogółem miały dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (8,8%). Było to jednak o 0,2 p. proc. mniej niż w 2011 r., pomimo wzrostu kwoty dochodów w tej kategorii o 1,1 mln zł, tj. o 1,4%. Dalsze 2,8% ogółu dochodów stanowiły dotacje z budżetu państwa na zadania własne, które były o 4,0% niższe niż w 2011 r.

Dotacje §§ 200 i 620 stanowiły 3,4% ogółu dochodów miast na prawach powiatu (wobec 4,0% w poprzednim roku). W wartościach bezwzględnych było to 31,5 mln zł, tj. o 13,1% mniej niż w poprzednim roku.

Tabl. 9. Dotacje miast na prawach powiatu w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetów miast na prawach powiatu ogółem = 100
O G Ó Ł E M.....	146,5	95,8	15,7
Dotacje celowe	115,0	98,6	12,3
Na zadania z zakresu administracji rządowej.....	82,0	101,4	8,8
w tym inwestycyjne	0,6	27,6	0,1
Na zadania własne	26,0	96,0	2,8
w tym inwestycyjne	4,0	66,7	0,4
Na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,1	119,2	0,0
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	5,4	67,2	0,6
w tym inwestycyjne	0,6	27,4	0,1
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	1,2	228,7	0,1
w tym inwestycyjne	0,7	162,7	0,1
Z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	0,2	x	0,0
w tym inwestycyjne	0,2	x	0,0
Dotacje §§ 200, 620.....	31,5	86,9	3,4
W tym inwestycyjne.....	19,4	76,9	2,1

W porównaniu z 2011 r. niższa była wartość dotacji dla Gorzowa Wlkp. (o 11,7%, tj. wyniosła 73,4 mln zł), przy wzroście dotacji dla Zielonej Góry (o 4,7%, tj. do 73,0 mln zł). W ramach dotacji dla Gorzowa Wlkp. mniejsze niż przed rokiem były dochody z tytułu dotacji z §§ 200 i 620 (o 56,0%), a ich udział w strukturze dochodów miasta zmniejszył się z 4,6% w 2011 r. do 2,0%. Wyższa niż w poprzednim roku była natomiast kwota dotacji celowych (o 2,0%), w tym dotacji z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej – o 1,2% oraz na zadania własne – o 4,9%.

Z kolei dochody Zielonej Góry z tytułu dotacji wzrosły w kategorii dotacje §§ 200 i 620 o 37,1% do kwoty 22,9 mln zł, tj. 4,6% ogółu dochodów. Zmniejszyła się natomiast suma dotacji celowych dla Zielonej Góry (o 5,5%). W ramach tej kategorii niższe niż w poprzednim roku były m.in. dotacje z budżetu państwa na zadania własne – o 14,5% oraz dotacje na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego – o 38,2%, przy wzroście dotacji z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (o 1,6%).

4.1.4. Dochody według działów

W strukturze dochodów miast na prawach powiatu według działów największy udział miały dochody w dziale dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (43,4%) oraz w dziale różne rozliczenia (32,3%). Dalsze 9,5% dochodów miast stanowiły dochody w dziale pomoc społeczna, 3,3% – gospodarka mieszkaniowa, 2,5% - bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, 2,0% - oświata i wychowanie. Dochody w dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska stanowiły 1,7% ogółu dochodów miast na prawach powiatu, pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 1,4%, transport i łączność 1,3%, kultura fizyczna – 1,1%.

Wyższe niż w 2011 r. dochody notowano m.in. w działach: oświata i wychowanie (o 34,3%), bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (o 9,7%), dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (o 6,6%). Niższe niż w poprzednim roku były m.in. dochody w dziale transport i łączność (o 53,4%), gospodarka mieszkaniowa (o 29,8%) oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska (o 11,0%).

4.1.5. Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2012 r.

W 2012 r. dochody budżetów miast na prawach powiatu na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 34,0 mln zł, tj. o 25,2% mniej niż w 2011 r. W strukturze dochodów budżetów miast na prawach powiatu ogółem środki z omawianej kategorii stanowiły 3,7% (wobec 5,0% w 2011 r.), w tym 3,2% stanowiły płatności z budżetu środków europejskich, 0,3% - środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE, a 0,1% - środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych.

Z ogółu dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zasilających budżety miast na prawach powiatu, 24,9 mln zł, tj. 73,3% stanowiły dochody Zielonej Góry. Było to o 3,8% mniej niż w 2011 r. Udział dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w ogóle dochodów miasta wyniósł 5,1% (wobec 5,5% w 2011 r.). Dochody Gorzowa Wlkp. w tej kategorii dochodowej zmniejszyły się w stosunku do poprzedniego roku o 53,5%, a ich udział w dochodach miasta wyniósł 2,1%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły średnio 140 zł: w Gorzowie Wlkp. 73 zł, a w Zielonej Górze 209 zł.

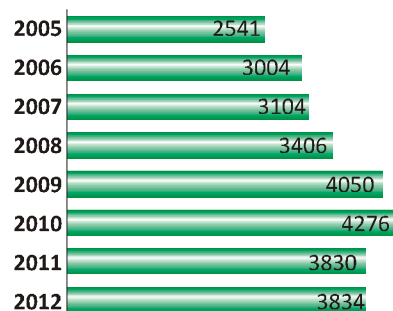
4.2. WYDATKI MIAST NA PRAWACH POWIATU

W 2012 r. łączne wydatki miast na prawach powiatu w województwie lubuskim wyniosły 934,0 mln zł, tj. o 0,1% więcej niż w 2011 r., wobec spadku wydatków w 2011 r. o 10,3% i wzrostu w latach 2008-2010 średnio o 11,3%.

W 2012 r. w Gorzowie Wlkp. ograniczono wydatki o 11,0%, natomiast w Zielonej Górze wydatki wzrosły 11,4%. Tym samym udział Zielonej Góry w wydatkach miast na prawach powiatu ogółem wyniósł 54,9% (wobec 49,3% w 2011 r.).

Wydatki miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 3834 zł (wobec 3830 zł w 2011 r.). Było to o 24,3% mniej niż średnio w kraju. Wydatki na 1 mieszkańca Zielonej Góry stanowiły 85,1% średnich wydatków na mieszkańca miast na prawach powiatu w Polsce, a Gorzowa Wlkp. – 66,8%.

Wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca (w zł)

4.2.1. Wydatki według rodzajów

Wydatki majątkowe, w kwocie 81,1 mln zł (8,7% ogółu wydatków miast) były o 39,2% niższe niż przed rokiem, w tym 99,9% stanowiły wydatki inwestycyjne, które były o 38,6% niższe niż w poprzednim roku. W stosunku do 2011 r. zdecydowanie spadły wydatki inwestycyjne w Gorzowie Wlkp. (o 76,9%). W Zielonej Górze natomiast wydatki inwestycyjne były o 33,0% wyższe niż w poprzednim roku. Mimo to w obu miastach odsetek wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków budżetów miast (w Gorzowie Wlkp. 4,7%, w Zielonej Górze 11,9%) znacząco odbiegał od średniej wartości w kraju (19,0%).

Jednocześnie wzrosły wydatki bieżące do poziomu 853,0 mln zł (tj. o 6,6%), w tym wydatki na zakup

Tabl. 10. Wydatki miast na prawach powiatu w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	W odsetkach
Wydatki ogółem.....	934,0	100,1	100,0
Wydatki majątkowe.....	81,1	60,8	8,7
w tym inwestycyjne.....	81,0	61,4	8,7
Wydatki bieżące.....	853,0	106,6	91,3

(wobec 55,5% w 2011 r.). Wyższe niż w 2011 r. były także wydatki na dotacje (o 2,3%), które stanowiły 15,4% ogółu wydatków miast na prawach powiatu.

materiałów i usług wzrosły o 15,7%, na pochodne od wynagrodzeń – o 15,2%, na wynagrodzenia – o 3,1%. łączny udział wymienionych rodzajów wydatków w ogóle wydatków miast na prawach powiatu wyniósł 59,6%

W większym stopniu wzrosły wydatki bieżące Zielonej Góry (o 9,4%) niż Gorzowa Wlkp. (o 3,6%), m.in. wskutek znacznego wzrostu wydatków na zakup materiałów i usług (o 27,7%), które w Gorzowie Wlkp. nie zmieniły się w stosunku do 2011 r. oraz wzrostu wydatków na dotacje (o 6,2%), które w Gorzowie Wlkp. zmniejszyły się (o 2,2%). W pozostałych rodzajach wydatków kierunek i wielkość zmiany w stosunku do poprzedniego roku w obu miastach były porównywalne.

4.2.2. Wydatki według działań

Biorąc pod uwagę strukturę działową wydatków miast na prawach powiatu, najwięcej wydatków zrealizowano w działach: oświata i wychowanie – 38,3% ogółu wydatków miast na prawach powiatu, pomoc społeczna – 15,3%, transport i łączność – 9,0% oraz administracja publiczna – 7,7%. Znaczące w strukturze wydatków pozostały także wydatki w dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska (5,9% ogółu wydatków), kultura fizyczna (4,3%), edukacyjna opieka wychowawcza (4,1%). Odsetek wydatków w dziale bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa wyniósł 2,8%, pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej oraz obsługa długu publicznego – po 2,7% oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 2,5%. W pozostałych działach wydatki nie przekroczyły 2%.

Spośród działań znaczących w strukturze wydatków wyższe niż przed rokiem były m.in. wydatki w dziale oświata i wychowanie (o 7,7%, z tego w Gorzowie Wlkp. o 8,3%, a w Zielonej Górze o 7,0%), pomoc społeczna (o 2,7%, z tego w Gorzowie Wlkp. o 3,4%, a w Zielonej Górze o 2,0%). Wyższe niż w 2011 r. były także wydatki w działach: gospodarka komunalna i ochrona środowiska (o 16,7%) oraz administracja publiczna (o 2,5%), przy czym w obu tych działach wzrost wydatków notowano w Zielonej Górze (odpowiednio o 34,4% i 9,3%) przy spadku wydatków w Gorzowie Wlkp. (odpowiednio o 3,3% i 4,2%). Niższe niż przed rokiem były m.in. wydatki w działach: transport i łączność (o 2,9%) oraz kultura fizyczna (o 2,4%).

4.3. WYNIK BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU

Wzrost dochodów miast na prawach powiatu w relacji do 2011 r. (o 3,5%) przy niższym wzroście wydatków (o 0,1%) skutkowałam poprawą wyniku, który wyniósł minus 2,1 mln zł (wobec minus 32,7 mln zł w 2011 r.). Nadwyżkę wydatków nad dochodami odzwierciedla deficyt w budżecie Zielonej Góry, na poziomie minus 19,6 mln zł (wobec dodatniego wyniku przed rokiem w wysokości 11,2 mln zł). Z kolei w Gorzowie Wlkp. w 2012 r. odnotowano dodatni wynik w wysokości 17,5 mln zł (wobec deficytu przed rokiem na poziomie minus 43,9 mln zł).

W odniesieniu do lat poprzednich, w 2012 r. relacja wyniku do dochodów budżetów miast na prawach powiatu uległa poprawie i wyniosła minus 0,2% wobec minus 3,6% w 2011 r. W Gorzowie Wlkp. relacja ta ukształtowała się na poziomie 4,0%, a w Zielonej Górze minus 4,0% (wobec odpowiednio minus 10,2% i 2,4% w 2011 r.).

V. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW POWIATÓW

5.1. DOCHODY POWIATÓW

W 2012 r. dochody powiatów w województwie lubuskim wyniosły 664,7 mln zł i były o 14,7% niższe niż w roku poprzednim wobec wzrostu dochodów w poprzednich 4 latach średnio o 6,1%. Spadek dochodów w porównaniu z 2011 r. notowano w większości powiatów województwa, w tym najgłębszy w strzelecko-

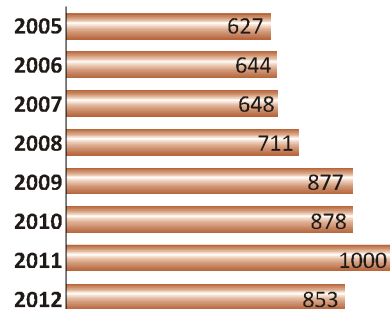
Tabl. 11. Dochody powiatów w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	W odsetkach
Ogółem			
Dochody ogółem	664,7	85,3	100,0
Dochody własne.....	202,5	95,2	30,5
Dotacje.....	158,8	62,4	23,9
Subwencja ogólna.....	303,3	97,2	45,6

drezdeneckim (o 32,5%), słuwickim (o 25,9%) i krośnieńskim (o 21,7%). Jedynie w powiecie międzyrzeckim dochody pozostały na poziomie sprzed roku.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody powiatów wyniosły 853 zł, tj. stanowiły 98,2% średnich dochodów powiatów na 1 mieszkańca w Polsce. Dochody na 1 mieszkańca niższe niż średnio w powiatach w kraju notowano w 7 powiatach w województwie lubuskim, w tym w powiatach: zielonogórski (81,2% średnich dochodów na 1 mieszkańca powiatu w Polsce), gorzowski (82,7%), żagańskim (91,8%), strzelecko-drezdeneckim (92,8%).

Najwyższe dochody na 1 mieszkańca notowano w powiecie świebodzińskim (o 17,1% wyższe niż średnio w powiatach w kraju), pomimo ich głębokiego spadku w stosunku do 2011 r. (o 17,0%). Wyższe niż średnio w kraju były także dochody na 1 mieszkańca powiatu sulęcińskiego (o 13,6% wyższe), krośnieńskiego (o 9,6%), międzyrzeckiego (o 6,2%), żarskiego (o 3,2%) oraz nowosolskiego (o 0,6%).

Dochody budżetów powiatów na 1 mieszkańca (w zł)

5.1.1 Dochody własne

Dochody własne powiatów w 2012 r. wyniosły 202,5 mln zł, co stanowiło 30,5% ogółu dochodów powiatów. W stosunku do poprzedniego roku dochody własne uległy obniżeniu (o 4,8%), jednak ich udział w dochodach ogółem zwiększył się w skali roku o 3,2 p. proc.

Niżej niż przed rokiem dochody własne notowano w 6 powiatach województwa, w tym najgłębszy spadek wystąpił w powiecie świebodzińskim (o 35,7%) oraz nowosolskim (o 21,2%). Najwyższy wzrost dochodów własnych w relacji do 2011 r. zaznaczył się w powiecie krośnieńskim (o 28,6%). W pozostałych powiatach, w których dochody budżetów były wyższe niż przed rokiem, wzrost nie przekroczył 10%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne wyniosły 260 zł i były o 2,0% wyższe niż średnio w powiatach w kraju, w tym w powiecie sulęcińskim (o 38,0% wyższe), w świebodzińskim (o 31,4%), słubickim (o 26,4%). Spośród 5 powiatów, w których dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe niż średnio w powiatach w kraju, najniższe dochody notowano w powiecie żagańskim (o 31,9% niższe niż przeciętnie w kraju) i wschowskim (o 22,1%).

Tabl. 12. Dochody własne powiatów w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetów powiatów ogółem = 100
Dochody własne.....	202,5	30,5	95,2
Udział w podatku dochodowym od osób prawnych.....	3,4	0,5	86,2
Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	93,2	14,0	107,8
Wpływy z opłaty eksploatacyjnej.....	0,0	0,0	x
Dochody z majątku	14,5	2,2	63,2
Pozostałe dochody.....	91,5	13,8	91,9

W ramach dochodów własnych powiatów, największy udział w dochodach ogółem miały wpływy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (14,0%). Wpływy w tej kategorii były wyższe niż w roku poprzednim (o 7,8%) zapewniając łącznie środki w wysokości 93,2 mln zł. Dalsze 13,8% dochodów budżetów powiatów stanowiły tzw. pozostałe dochody, a 2,2% – dochody z majątku, które były niższe niż w roku poprzednim odpowiednio o 8,1% i o 36,8%.

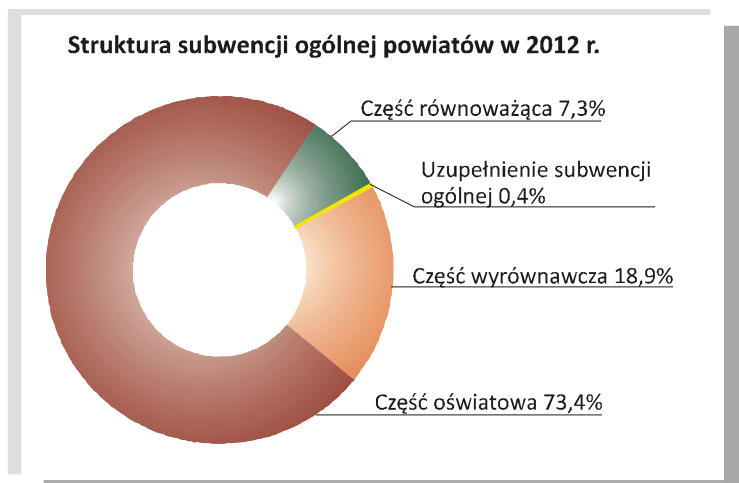
Odsetek dochodów własnych w ogóle dochodów budżetu kształtował się na poziomie od 21,8% w powiecie żagańskim i 23,0% w powiecie wschowskim do 37,5% w powiecie gorzowskim, 37,8% w powiecie słubickim i 39,8% w powiecie zielonogórskim.

W porównaniu z 2011 r. w największym stopniu wzrosły dochody własne w powiecie krośnieńskim (o 28,6%). Wyższe niż przed rokiem były także dochody własne m.in. w powiecie sulęcińskim (o 8,6%), strzelecko-

drezdeneckim (o 7,0%), zielonogórskim (o 5,2%). Najgłębszy spadek dochodów własnych wystąpił w powiatach: świebodzińskim (o 35,7%) i nowosolskim (o 21,2%).

5.1.2 Subwencja ogólna

W 2012 r. subwencja ogólna dla powiatów wyniosła 303,3 mln zł (tj. o 2,8% mniej niż w roku poprzednim), co stanowiło 45,6% ogółu dochodów powiatów. Środki w części oświatowej subwencji stanowiły 33,5% ogółu dochodów powiatów. Dalsze 8,7% stanowiła część wyrównawcza, a 3,3% – część równoważąca subwencji.

Część oświatowa subwencji ogólnej dla powiatów wyniosła, podobnie jak w 2011 r., 222,6 mln zł. Blisko 41,6% tych środków zasiliło budżety powiatów: żarskiego (40,0 mln zł), nowosolskiego (28,3 mln zł) oraz żagańskiego (24,3 mln zł).

Część wyrównawcza subwencji ogólnej była o 6,2% niższa niż w poprzednim roku, przy czym niższe niż przed rokiem środki z tej kategorii notowano w większości powiatów województwa, z wyjątkiem powiatu

gorzowskiego (wzrost o 1,5%). Część wyrównawcza subwencji ogólnej w największym stopniu wsparła budżet powiatu strzelecko-drezdeneckiego (14,2% ogółu dochodów powiatu), żagańskiego (14,0%) oraz krośnieńskiego i nowosolskiego (odpowiednio 12,0% i 12,6%).

Tabl. 13. Subwencja ogólna powiatów w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetów powiatów ogółem = 100
Subwencja ogólna	303,3	97,2	45,6
Wyrównawcza.....	57,5	93,8	8,6
Oświatowa	222,6	100,0	33,5
Równoważąca	22,1	107,1	3,3
Uzupełnienie subwencji ogólnej	1,1	15,1	0,2

5.1.3 Dotacje

W 2012 r. dotacje dla powiatów wyniosły łącznie 158,8 mln zł, tj. o 37,6% mniej niż w poprzednim roku. W strukturze dochodów osiągniętych przez powiaty dotacje zapewniały 23,9% środków. Większość z nich stanowiły dotacje celowe w kwocie 140,8 mln zł (21,2% ogółu dochodów powiatów), które były o 37,5% niższe niż w 2011 r. W ramach dotacji celowych najwyższy udział w dochodach powiatów miały środki z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (14,2%) oraz na zadania własne (4,4%).

W większości powiatów dotacje celowe były niższe niż w 2011 r., w tym w powiatach: strzelecko-drezdeneckim (o 71,2%), słubickim (o 68,3%), krośnieńskim (o 55,6%). Wyższe niż w 2011 r. dotacje otrzymał powiat świebodziński (o 9,1%).

Dalsze 18,1 mln zł (tj. 2,7% ogółu dochodów powiatów) stanowiły dotacje §§ 200 i 620, które były o 38,4% niższe niż w 2011 r. Najgłębszy spadek dochodów z tej kategorii notowano w powiecie nowosolskim (76,4%) oraz w powiecie zielonogórskim (61,5%), natomiast najwyższy wzrost w powiecie wschowskim (o 68,2%) i w powiecie świebodzińskim (o 65,7%).

Tabl. 14. Dotacje powiatów w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetów powiatów ogółem = 100
O G Ó Ł E M	158,8	62,4	23,9
Dotacje celowe	140,8	62,5	21,2
Na zadania z zakresu administracji rządowej.....	94,6	97,0	14,2
w tym inwestycyjne	3,5	66,8	0,5
Na zadania własne	29,5	28,8	4,4
w tym inwestycyjne	5,7	30,7	0,9
Na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.....	0,5	122,2	0,1
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	11,1	105,2	1,7
w tym inwestycyjne	1,1	263,4	0,2
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	1,6	80,2	0,2
w tym inwestycyjne	1,3	82,7	0,2
Z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	3,5	x	0,5
w tym inwestycyjne	1,5	x	0,2
Dotacje §§ 200, 620	18,1	61,6	2,7
W tym inwestycyjne.....	6,4	41,1	1,0

Dotacje w największym stopniu wsparły budżet powiatu gorzowskiego, zapewniając środki w wysokości 18,0 mln zł, tj. 36,0% ogółu dochodów powiatu. W powiatach międzyrzeckim i świebodzińskim dotacje w wysokości odpowiednio 15,6 mln zł i 15,2 mln zł stanowiły odpowiednio 28,8% i 26,4% ogółu ich dochodów. Najniższy odsetek dotacji w dochodach budżetu ogółem notowano w powiatach: żarskim i ślubickim (odpowiednio 18,9% i 19,0%).

5.1.4. Dochody według działań

W strukturze działowej dochodów budżetów powiatów najwięcej środków wpłynęło w działach: różne rozliczenia (46,2%), dochody od osób prawnych, osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (17,4%), pomoc społeczna (10,0%), bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (7,0%), ochrona zdrowia (5,1%). W pozostałych działach dochody nie przekroczyły 5% ogółu dochodów powiatów, w tym w działach: pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej stanowiły 3,2% dochodów ogółem, gospodarka mieszkaniowa – 2,6%, transport i łączność – 2,2%, działalność usługowa – 2,1%, oświata i wychowanie – 1,5%.

5.1.5 Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

W 2012 r. dochody budżetów powiatów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w kwocie 24,9 mln zł były o 43,3% niższe niż w roku poprzednim. Ich udział w ogóle dochodów powiatów wyniósł 3,7% wobec 5,6% w 2011 r. Z ogółu dochodów w tej kategorii 79,2% stanowiły płatności z budżetu środków europejskich, 16,1% - środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych, a pozostałe 4,7% - środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE.

Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w największym stopniu wsparły budżety powiatów: krośnieńskiego, gorzowskiego i żagańskiego zapewniając środki stanowiące odpowiednio 10,8%, 6,9% i 5,6% ogółu ich dochodów.

Największy wzrost dochodów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wystąpił w powiecie krośnieńskim (o 60,8%) oraz sulęcińskim (o 39,5%). W większości powiatów środki te były jednak niższe niż w poprzednim roku, w tym w powiecie strzelecko-drezdeneckim o 81,9%, w powiecie nowosolskim o 75,4%, a w powiecie gorzowskim o 70,0%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody na finansowanie lub współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły średnio 24 zł (wobec 43 zł w 2011 r.) i kształtowały się na poziomie od 9 zł na

mieszkańca w powiecie międzyrzeckim, 12 zł w powiecie wschowskim i 15 zł w powiecie strzelecko-drezdeneckim do 103 zł w powiecie krośnieńskim.

5.2. WYDATKI POWIATÓW

W 2012 r. wydatki powiatów województwa lubuskiego wyniosły łącznie 654,6 mln zł, tj. o 17,6% mniej niż w 2011 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca było to 840 zł, (wobec 866 zł średnio w kraju). W 6 powiatach wydatki na 1 mieszkańca były jednak wyższe od przeciętnych wydatków na 1 mieszkańca powiatu w kraju, w tym m.in. w powiatach: sulęcińskim (o 17,1%), świebodzińskim (12,7%), żarskim (o 6,4%) i międzyrzeckim (o 5,1%). Niższe niż średnio w kraju wydatki na 1 mieszkańca notowano m.in. w powiatach: gorzowskim (o 22,5%), zielonogórskim (o 17,9%), strzelecko-drezdeneckim (o 10,7%).

5.2.1. Wydatki według rodzajów

W 2012 r. wydatki majątkowe wyniosły 37,3 mln zł, tj. o 68,9% mniej niż przed rokiem. Ich udział w ogóle wydatków budżetów powiatów zmniejszył się z 15,1% w 2011 r. do 5,7%. Były to głównie wydatki inwestycyjne (5,6% ogółu wydatków powiatów), które były o 69,0% niższe niż w 2011 r. Najgłębszy spadek wydatków inwestycyjnych zaznaczył się w powiatach: słubickim (o 94,2%), krośnieńskim (o 87,2%) oraz gorzowskim (o 84,7%). Wyższe niż w poprzednim roku wydatki inwestycyjne zrealizowano jedynie w powiecie sulęcińskim (o 37,4%).

Wydatki bieżące powiatów były o 8,4% niższe niż w 2011 r., w tym wydatki na zakup materiałów i usług (stanowiące 16,1% ogółu wydatków) spadły o 8,2%. Jednocześnie wzrosły m.in. wydatki na obsługę długu publicznego (o 18,6%), na dotacje (o 8,9%) oraz na wynagrodzenia (o 0,9%).

Najgłębszy spadek wydatków bieżących notowano w powiecie strzelecko-drezdeneckim (o 35,1%), słubickim (o 24,6%) i żagańskim (o 16,0%). W 5 powiatach zrealizowano wydatki bieżące wyższe niż w 2011 r., w tym w powiecie wschowskim (o 6,3%) i w gorzowskim (o 5,8%).

Tabl. 15. Wydatki powiatów w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	W odsetkach
Wydatki ogółem	654,6	82,4	100,0
Wydatki majątkowe.....	37,3	31,1	5,7
w tym inwestycyjne.....	36,8	31,0	5,6
Wydatki bieżące.....	617,3	91,6	94,3

5.2.1. Wydatki według działań

Biorąc pod uwagę strukturę działową wydatków powiatów, najwięcej wydatków zrealizowano w działach: oświata i wychowanie – 30,3% ogółu wydatków powiatów, pomoc społeczna – 18,4% oraz administracja publiczna – 11,2%. Znaczące w strukturze wydatków pozostały także wydatki w dziale edukacyjna opieka wychowawcza oraz bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (po 7,1%), transport i łączność (6,8%), pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (5,9%), ochrona zdrowia (5,7%), obsługa długu publicznego (3,1%) oraz działalność usługowa (1,9%).

W relacji do 2011 r. wzrost wydatków zaznaczył się m.in. w działach pomoc społeczna (o 6,7%) i edukacyjna opieka wychowawcza (o 4,1%). Jednocześnie spadły wydatki m.in. w działach: obsługa długu publicznego (o 64,7%), transport i łączność (o 55,5%), ochrona zdrowia (o 38,1%), oświata i wychowanie (o 8,6%), pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (o 6,3%).

5.3. WYNIK BUDŻETÓW POWIATÓW

Spadek dochodów powiatów w relacji do 2011 r. (o 14,7%) przy spadku ich wydatków (o 17,6%) skutkowałą poprawą wyniku budżetów powiatów ogółem, który wyniósł 10,0 mln zł wobec minus 15,1 mln zł w 2011 r. Najwyższą nadwyżkę dochodów nad wydatkami budżetów zrealizowano w powiatach: krośnieńskim i gorzowskim, w wysokości odpowiednio 3,5 mln zł i 3,2 mln zł, wobec deficytu w obu powiatach notowanego przed rokiem (na poziomie odpowiednio minus 5,7 mln zł i 5,5 mln zł). Deficyt notowano w czterech powiatach województwa lubuskiego, najgłębszy w powiecie żarskim (minus 2,6 mln zł wobec dodatniego wyniku w tym powiecie w 2011 r. – na poziomie 0,4 mln zł) oraz w powiatach wschowskim i sulęcińskim (minus po 1,0 mln zł).

W 2012 r. relacja wyniku do dochodów budżetów powiatów była dodatnia, na poziomie 1,5% (wobec minus 1,9% w 2011 r.). W powiatach gorzowskim i krośnieńskim relacja ta wyniosła po 6,4% (wobec odpowiednio minus 9,6% i minus 8,3% w 2011 r.), w strzelecko-drezdeneckim i świebodzińskim po 4,0%, a w nowosolskim – 3,3%. Najmniej korzystnie relacja wyniku do dochodów ukształtowała się w powiecie wschowskim (minus 3,0%), jednak uległa poprawie w stosunku do notowanej przed rokiem (minus 6,2%).

VI. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETU WOJEWÓDZTWA

6.1 DOCHODY WOJEWÓDZTWA

W 2012 r. dochody budżetu województwa wyniosły 439,5 mln zł i były o 11,8% niższe niż w 2011 r. (wobec wzrostu przed rokiem o 4,9%).

Tabl. 16. Dochody województwa w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	W odsetkach
Dochody ogółem	439,5	88,2	100,0
Dochody własne.....	107,3	70,4	24,4
Dotacje.....	209,9	95,5	47,8
Subwencja ogólna.....	122,3	96,9	27,8

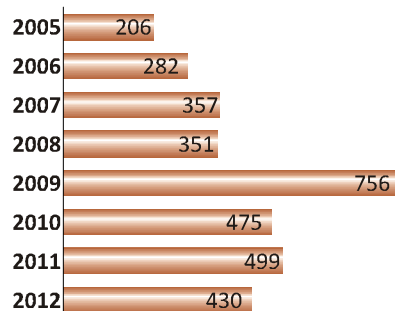
W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody województwa wyniosły 430 zł (wobec 487 zł w 2011 r.). Było to o 8,6% więcej w porównaniu ze średnimi dochodami województw w Polsce na 1 mieszkańca.

6.1.1 Dochody własne

W 2012 r. dochody własne województwa wyniosły 107,3 mln zł i były o 29,6% niższe niż w poprzednim roku. Był to najgłębszy spadek dochodów biorąc pod uwagę główne kategorie dochodowe budżetów jednostek samorządu terytorialnego (dochody własne, dotacje i subwencję ogólną). Tym samym zmniejszył się udział dochodów własnych w ogóle dochodów województwa (z 30,6% w 2011 r. do 24,4%).

W ramach dochodów własnych najczęściej środków pochodziło z udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (14,5% ogółu dochodów województwa) oraz z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (5,0%). Znaczący był także odsetek tzw. pozostałych dochodów (3,8%).

Dochody budżetu województwa na 1 mieszkańca (w zł)

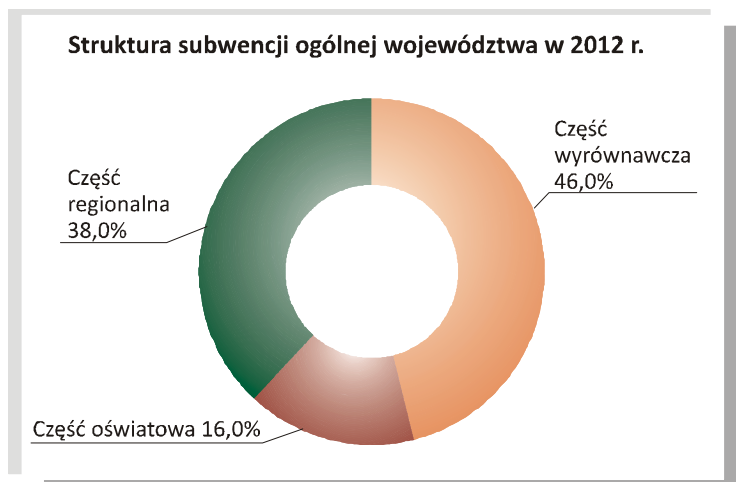
Tabl. 17. Dochody własne województwa w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetu województwa ogółem = 100
Dochody własne	107,3	70,4	24,4
Udział w podatku dochodowym od osób prawnych.....	63,9	89,9	14,5
Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych.....	22,1	107,3	5,0
Dochody z majątku.....	4,6	77,6	1,1
Pozostałe dochody.....	16,8	30,5	3,8

W stosunku do 2011 r. wzrosły dochody województwa z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (o 7,3%). Jednocześnie zmniejszyły się m.in. dochody z majątku (o 22,4%) oraz dochody z udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (o 10,1%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne województwa wyniosły średnio 105 zł, tj. o 29,6% mniej niż przed rokiem. Były także niższe niż średnio w województwach w Polsce (o 38,3%).

6.1.2. Subwencja ogólna

W 2012 r. subwencja ogólna dla województwa wyniosła 122,3 mln zł. Było to o 3,1% mniej niż w 2011 r. Udział dochodów z kategorii subwencja ogólna zwiększył się jednak z 25,3% w 2011 r. do 27,8% ogółu dochodów województwa.

Blisko 84% subwencji ogólnej stanowiły łącznie jej części: wyrównawcza i regionalna, zapewniając 23,4% ogółu dochodów budżetu województwa. Udział części oświatowej subwencji ogólnej w

ogóle dochodów budżetu wyniósł 4,5% (wobec 3,7% w 2011 r.). W relacji do 2011 r. zmniejszyła się kwota subwencji w części wyrównawczej (o 12,2%), wzrosła natomiast w części oświatowej (o 7,4%) i w części regionalnej (o 6,1%).

Tabl. 18. Subwencja ogólna województwa w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetu województwa ogółem = 100
Subwencja ogólna	122,3	96,9	27,8
Wyrównawcza.....	56,3	87,8	12,8
Oświatowa	19,6	107,4	4,5
Regionalna	46,4	106,1	10,6

6.1.3. Dotacje

Dotacje dla województwa w 2012 r. wyniosły 209,9 mln zł, tj. o 4,5% mniej niż w 2011 r., jednak udział dotacji w ogóle dochodów województwa zwiększył się z 44,1% do 47,8%.

Niższe niż przed rokiem były dotacje §§ 200 i 620 (o 13,5%). Udział tej kategorii dochodowej w dochodach województwa ogółem nie zmienił się znacząco w stosunku do 2011 r. i wyniósł 19,4% (wobec 19,8% w poprzednim roku).

Z kolei dotacje celowe ukształtowały się na poziomie o 2,9% wyższym niż w 2011 r., przy czym zdecydowanie wzrosły dotacje otrzymane z państwowych funduszy celowych (o 103,2%) oraz nieznacznie dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (o 0,3%). Niższe niż w poprzednim roku były dotacje z budżetu państwa na zadania własne (o 17,2%).

W ramach dotacji celowych najwyższy udział w dochodach województwa ogółem miały dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (21,9%). Było to o 2,6 p. proc. więcej niż w 2011 r. Dalsze 2,9% ogółu dochodów stanowiły dotacje otrzymane z państwowych funduszy celowych, a 2,2% dotacje z budżetu państwa na zadania własne.

Tabl. 19. Dotacje województwa w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetu województwa ogółem = 100
O G Ó Ł E M.....	209,9	95,5	47,8
Dotacje celowe	124,6	102,9	28,4
Na zadania z zakresu administracji rządowej.....	96,4	100,3	21,9
w tym inwestycyjne	35,1	81,5	8,0
Na zadania własne	9,9	82,8	2,2

(dok.)

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Dochody budżetu województwa ogółem = 100
Dotacje celowe (dok.)			
w tym inwestycyjne	7,9	108,9	1,8
Na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,2	259,5	0,0
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	1,4	60,4	0,3
w tym inwestycyjne	1,2	54,5	0,3
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	12,7	203,2	2,9
w tym inwestycyjne	2,7	x	0,6
Z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	4,1	x	0,9
w tym inwestycyjne	1,9	x	0,4
Dotacje §§ 200, 620.....	85,3	86,5	19,4
W tym inwestycyjne.....	45,5	75,8	10,4

6.1.4. Dochody według działów

W strukturze dochodów województwa według działów największy udział miały dochody w działach: różne rozliczenia (44,1%), dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (19,6%), rolnictwo i łowiectwo (17,3%) oraz transport i łączność (12,0%). Odsetek dochodów w dziale administracja publiczna wyniósł 2,9%, a w dziale gospodarka mieszkaniowa – 1,1%. W pozostałych działach dochody nie przekroczyły 1% ogółu dochodów.

Niższe niż w 2011 r. dochody notowano m.in. w działach: rolnictwo i łowiectwo (o 25,4%), gospodarka mieszkaniowa (o 20,9%), różne rozliczenia (o 8,7%), dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (6,8%) oraz transport i łączność (o 0,1%). Wyższe niż w poprzednim roku były dochody m.in. w dziale administracja publiczna (o 42,7%).

6.1.5. Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2012 r.

W 2012 r. dochody budżetu województwa lubuskiego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 117,9 mln zł, tj. o 24,4% mniej niż w 2011 r. W strukturze dochodów budżetu województwa ogółem środki z omawianej kategorii stanowiły 26,8% (wobec 31,3% w 2011 r.), w tym 15,9% stanowiły płatności z budżetu środków europejskich (które w wartościach bezwzględnych były o 14,6% niższe niż w poprzednim roku). Dalsze 5,5% dochodów budżetu województwa stanowiły środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych, a 5,4% środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE. Dochody w obu wymienionych kategoriach były niższe niż w 2011 r. odpowiednio o 36,4% i 33,9%.

6.2. WYDATKI WOJEWÓDZTWA

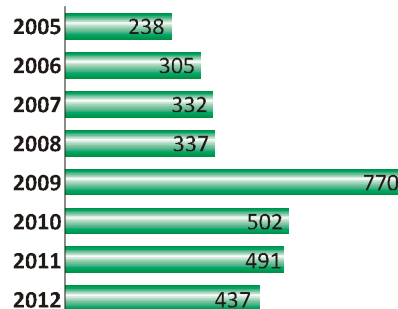
W 2012 r. wydatki województwa lubuskiego wyniosły 446,8 mln zł, tj. o 11,0% mniej niż w 2011 r., wobec spadku wydatków w 2011 r. o 2,2% i w 2010 r. o 34,0%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki województwa wyniosły średnio 437 zł (wobec 491 zł w 2011 r.). Było to jednak o 6,8% więcej w porównaniu ze średnimi wydatkami na mieszkańca województwa w kraju.

6.2.1. Wydatki według rodzajów

Wydatki majątkowe wyniosły 139,6 mln zł (31,3% ogółu wydatków województwa) i były o 24,3% niższe niż przed rokiem, przy czym były to wyłącznie wydatki majątkowe.

Wydatki budżetu województwa na 1 mieszkańca (w zł)

Tabl. 20. Wydatki województwa w 2012 r.

Wyszczególnienie	W mln zł	2011 = 100	Struktura
Wydatki ogółem	446,8	89,0	100,0
Wydatki majątkowe	139,6	75,7	31,3
w tym inwestycyjne	139,6	76,0	31,3
Wydatki bieżące	307,1	96,6	68,7

W stosunku do 2011 r. obniżeniu uległy także wydatki bieżące (o 3,4%) do poziomu 307,1 mln zł. Niższe niż przed rokiem były m.in. wydatki w kategorii pozostałe (o 18,2%) oraz wydatki na zakup materiałów i usług (o 17,2%), które stanowiły odpowiednio 20,2% i 18,2% ogółu wydatków województwa. Jednocześnie wzrosły m.in. wydatki na obsługę długu publicznego (o 30,6%), na wynagrodzenia (o 5,2%), oraz na dotacje (o 1,0%), tj. w kategoriach, których łączny udział w wydatkach województwa wyniósł 44,7%.

4.2.2. Wydatki według działów

Biorąc pod uwagę strukturę działową wydatków województwa, najczęściej wydatków zrealizowano w działach: transport i łączność – 38,6%, rolnictwo i łowiectwo (18,6%), administracja publiczna (13,6%) oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (6,0%). Udział wydatków z pozostałych działów w ogóle wydatków województwa nie przekroczył 5,0%, w tym wydatki w dziale pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej oraz oświata i wychowanie stanowiły po 3,8%, przetwórstwo przemysłowe – 3,1%, obsługa długu publicznego oraz ochrona zdrowia – po 2,6%, kultura fizyczna – 2,3%, informatyka – 2,0% oraz edukacyjna opieka wychowawcza – 1,1%.

Spośród działów o największym udziale w strukturze wydatków spadek wydatków w stosunku do zrealizowanych przed rokiem notowano m.in. w działach: rolnictwo i łowiectwo (o 26,6%), przetwórstwo przemysłowe (o 17,4%), oświata i wychowanie (o 9,0%), transport i łączność (o 6,8%), pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (o 3,5%), a wzrost m.in. w działach: obsługa długu publicznego (o 30,6%), kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (o 10,7%) oraz administracja publiczna (o 6,2%).

6.3. WYNIK BUDŻETU WOJEWÓDZTWA

Spadek dochodów województwa w relacji do 2011 r. (o 11,8%) przy nieco mniejszym spadku wydatków (o 11,0%) skutkowało pogorszeniem wyniku, który wyniósł minus 7,3 mln zł (wobec minus 3,8 mln zł w 2011 r.). W odniesieniu do lat poprzednich, w 2012 r. relacja wyniku do dochodów województwa uległa pogorszeniu i wyniosła minus 1,7% wobec minus 0,8% w 2011 r.

Zestawienie tabelaryczne dostępne w formacie XLS

I. Tablice przeglądowe

- Tabl. 1.** Dochody, wydatki i wyniki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
- Tabl. 2.** Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca w latach 2000-2012
- Tabl.3.** Budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa lubuskiego na tle kraju w 2012 r.
- Tabl.4.** Budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa lubuskiego na tle pozostałych województw w 2012 r.

II. Budżety jednostek samorządu terytorialnego

- Tabl. 5.** Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2012 r.
- Tabl. 6.** Struktura dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2012 r.
- Tabl. 7.** Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.
- Tabl. 8.** Struktura dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.
- Tabl. 9.** Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2012 r.
- Tabl. 10.** Struktura wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2012 r.
- Tabl. 11.** Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.
- Tabl. 12.** Struktura wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.

III. Budżety gmin

- Tabl. 13.** Dochody budżetów gmin według rodzajów w 2012 r.
- Tabl. 14.** Dochody budżetów gmin według działów w 2012 r.
- Tabl. 15.** Dochody budżetów gmin na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
- Tabl. 16.** Wydatki budżetów gmin według rodzajów w 2012 r.
- Tabl. 17.** Wydatki budżetów gmin według działów w 2012 r.
- Tabl. 18.** Wydatki budżetów gmin w dziale oświata i wychowanie w 2012 r.
- Tabl. 19.** Wydatki budżetów gmina w dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska w 2012 r.
- Tabl. 20.** Dochody i wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca
- Tabl. 21.** Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów gmin

IV. Budżety miast na prawach powiatu

- Tabl. 22.** Dochody budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2012 r.
- Tabl. 23.** Dochody budżetów miast na prawach powiatu według działów w 2012 r.
- Tabl. 24.** Dochody budżetów miast na prawach powiatu na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
- Tabl. 25.** Wydatki budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2012 r.
- Tabl. 26.** Wydatki budżetów miast na prawach powiatu według działów w 2012 r.
- Tabl. 27.** Wydatki budżetów miast na prawach powiatu w dziale oświata i wychowanie w 2012 r.
- Tabl. 28.** Wydatki budżetów miast na prawach powiatu w dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska w 2012 r.

Tabl. 29. Wydatki budżetów miast na prawach powiatu w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w 2012 r.

Tabl. 30. Dochody i wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca

Tabl. 31. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów miast na prawach powiatu

V. Budżety powiatów

Tabl. 32. Dochody budżetów powiatów według rodzajów w 2012 r.

Tabl. 33. Dochody budżetów powiatów według działów w 2012 r.

Tabl. 34. Dochody budżetów powiatów na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

Tabl. 35. Wydatki budżetów powiatów według rodzajów w 2012 r.

Tabl. 36. Wydatki budżetów powiatów według działów w 2012 r.

Tabl. 37. Wydatki budżetów powiatów w dziale administracja publiczna w 2012 r.

Tabl. 38. Wydatki budżetów powiatów w dziale oświata i wychowanie w 2012 r.

Tabl. 39. Wydatki budżetów powiatów w dziale ochrona zdrowia w 2012 r.

Tabl. 40. Wydatki budżetów powiatów w dziale pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w 2012 r.

Tabl. 41. Dochody i wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca

Tabl. 42. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów powiatów